

τ Veronikan

Nr 1/2017

T-Veronikan

Årgång 22 nr 1/2017

T-Veronikan ges ut av Örebro Läns Botaniska Sällskap. Bidrag till tidningen, synpunkter på innehållet och tips om botaniska händelser mottages tacksamt av redaktionen. Citat ur T-Veronikan får göras, om källan anges. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag.

Ansvarig utgivare

Daniel Gustafson

Omslagsbilder

Blodnäva *Geranium sanguineum* är den mest storblommiga av nävorna, blomorna sitter ensamma. Bäst trivs blodnävan på torra, steniga och soldränkta backar i sydläge och gärna på kalkhaltig mark. Växer gärna i stora bestånd. Bladverket blir intensivt rött på hösten.

Blodnävan är vanligast i våra kustområden upp mot norrlansgränsen. I Närke spridda förekomster huvudsakligen i urkalksområden i Kilsbergen och Tylöskog.

Knagglestarr *Carex flava* växer på mull- och näringsrik mark på fuktängar, vid bäckkanter, i sumpskogar och rikkärr. Är allmän särskilt i kalkområden i vårt län.

Se artikeln om Kalkudden på sidan 4.

Text och illustrationer: Björn Nordzell

Hjälp sökes!

Vill du vara med och hjälpa till med praktiskt arbete i föreningen?

Hör gärna av dig till oss!

M.v.h. styrelsen och redaktionen

Redaktion

Gunilla Dahlén 070-325 36 22
dahlen.gunilla@gmail.com

Daniel Gustafson 073-714 16 06
daniel.gustafson@telia.com

Arne Holmer 0582-407 58
arne.holmer@telia.com

Björn Nordzell 019-24 40 31
bjorn.nordzell@telia.com

Material skickas till:

teveronikan@gmail.com

Manusstopp för

T-Veronikan

nr 2/2017 15 maj

Utgivningsplan:

4 nr, mars, juni, sep, dec

Annonspriser, kr:

	1 inf	2-4 inf
Helsida	1000	800
Halvsida	700	600
Kvartssida	500	400
Åttondel	350	300

ISSN 1402-2419

Ordföranden har ordet

Daniel Gustafson

Årsmötet är en nödvändig och faktiskt ganska trevlig tillställning så här i början av året. I år ägde det rum den 26 februari i Föreningarnas hus. Förutom sedvanliga val av ledamöter till styrelsen o.s.v. fick föreningen även en ny hedersmedlem: Berit Ragné. Grattis Berit! Styrelsen hade även ett förslag om ersättning till chaufförer vid samåkning under våra exkursioner. Efter styrelsens redogörelse och diskussion bland deltagarna på årsmötet, bestämdes att föreningen ska betala reseersättning till de deltagare som bidrar med bil vid samåkning. Ersättning ska utgå med 18,50 kr/mil mot verifikation och oberoende av antal personer i bilen, om bilen behövs för transporten. Förhoppningsvis kommer detta leda till mindre krångel för alla parter. Beslutet kommer till att börja med gälla för 2017. Om tillvägagångssättet fungerar och ekonomin är fortsatt bra kommer nytt beslut att tas på årsmötet nästa år.

Berit ny hedersmedlem. Foto: Arne Holmer.

I början av mars träffade jag Anders Duvkär från Örebro kommun och Elinor Magnérus från Länsarvet för att diskutera herbariets framtid. Vi hade talats vid redan tidigare via e-post och på tu man hand, så denna gång handlade det mest om att vi skulle träffas alla tre och slutgiltigt komma överens. Örebro kommun har nu bestämt sig för att behålla herbariet i sin ägo. De kommer att skriva avtal med Länsarvet om att hyra herbarielokalen i Narva, Grenadjärstaden. Kontraktet blir tills vidare med ett års uppsägningstid. ÖLBS får fortsatt förtroende att förvalta herbariet.

Äntligen kan vi i föreningen andas ut och planera för en mer långsiktig förvaltning. Vi behöver till att börja med säkerställa att Adlerz och Hellboms värdefulla samlingar av mossor och lavar förvaras på lämpligt sätt. Vi behöver fortsätta med registreringen av herbariet så att det blir sökbart i en databas och därmed tillgängligt för fler. För att väcka allmänhetens intresse och förståelse för verksamheten behöver vi berätta om herbariet och det kan vi göra i samarbete med Länsarvet.

Till att börja med har vi gjort en liten utställning med fotografier ur herbariet. Ni som var med på årsmötet fick se ett smakprov av Arne Holmers foton av vackra och intressanta herbarieark. Övriga kan passa på att besöka Föreningarnas hus nu i mars för där hänger ett antal av fotografierna i en av korridorerna.

Slutligen vill jag hälsa våren 2017 välkommen. Igår såg jag årets första tussilago. Snödroppar och krokus tittar upp och hasseln blommar i gynnsamma lägen. Ser fram emot att ge mig ut i markerna på egen hand och tillsammans med alla er andra i botaniska sällskapet!

Kärlväxter och svampar vid Kalkudden i Fåsjön

Text: Herbert Kaufmann. Bild: Herbert Kaufmann och Camilla Pettersson.

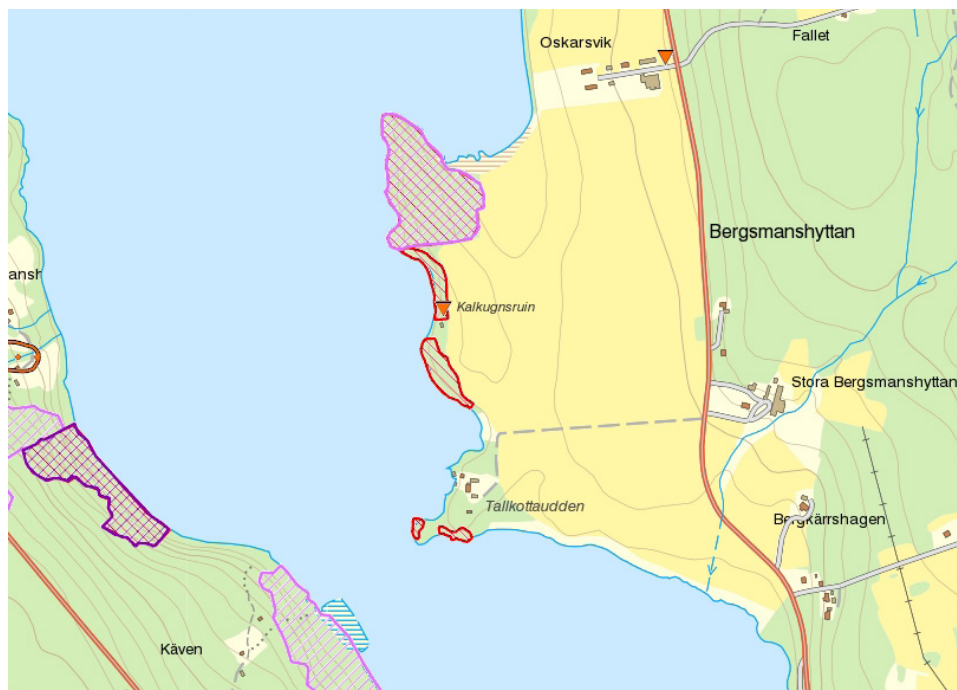
Botanister och mykologer dras alltid till kalkpåverkade områden eftersom artrikedomen där är speciellt intressant. Sällsynta arter hittas ofta i dessa områden. Ett besök på Kalkudden har länge stått på min önskelista, men området känns ”lite privat” och oåtkomlig där vid strandkanten.

Man når ut till Kalkudden via den spikraka vägen som går västerut ner till Fåsjöns strandremsa. Nästan framme vid stranden böjer den av söderut och går vidare till Tallkottaudden, via en gård och några bostadshus. Vi informerades markägaren om våra besök i förväg. Tillsammans med ett sällskap från Nora Biologiska förening har jag besökt Kalkudden två gånger, det första besöket (2015-10-11) med fokus på svampar, det andra (2016-07-05) med fokus på kärlväxter. Berit Ragné har inventerat Kalkudden redan under 1970- och 1980-talet och hennes fynd redovisas i texten här nedanför. Tyvärr har hennes inventeringar aldrig tidigare publicerats.

Områdeskartan från Skogsstyrelsen (www.skogsstyrelsen.se, ”Skogens pärlor”) visar att Kalkudden är försedd med ett biotopskydd och markeringar visar också att där finns kulturlämningar.

Områdesbeskrivning

Sly och yngre träd finns på den södra delen och Fåsjöns strand går inte att nå därifrån. Man får vandra norrut längs åkerkanten och sedan följa stigarna norrut. Från åkerkanten stupar området brant ner till stranden. Följer man stigen ända norrut när man till det större skogsområdet och den vackra stranden med berghällar som sakta sluttar ned i Fåsjön.

Kalkudden vid Fåsjön (Karta från Skogsstyrelsen).

Nutidens ”kulturminnen” finns närvarande mitt i området, ett förfallet fritidshus och en övergiven husvagn är inte det man hade förväntat sig här intill den vackra strandkanten. Ett betydligt äldre kulturminne är en kalkugnsruin strax intill kalkbrottet, som är ett av de många kalkbrotten intill Fåsjön, där man har brutit kalksten sedan urminnes tider. Enligt Sundberg 2005 är kalkbrottet vid Kalkudden också mycket gammalt och dolomiten som förekommer där är utan föroreningar.

Kalkugnsruin med några av exkursionsdeltagarna.

Även Malmgren 1982 (sid.16, Nora sn. vänster spalt nr. 11) räknar upp Tallkottaudden och Kalkudden som kalkpåverkade områden där kalken når upp i dagen. Från Talludden och Kalkudden uppger Malmgren 1982 t.ex. förekomsten av skogsknipperot *Epipactis helleborine* och purpurknipperot *Epipactis atrorubens* men inga övriga orkidéer. Hos Malmgren (1982) saknas också både brudsporre och skognattviol för Västmanland. Krissla och murruta har noterats av Berit Ragné (1974). Malmgren (1982) nämner för dessa arter (sid. 75-76) att dessa är speciellt kalkgynnade och de att har en starkt begränsad utbredning i Bergslagen.

Vid våra besök på Kalkudden noterade vi speciellt den rika förekomsten av följande orkidéer: tvåblad *Listera ovalis*, ängsnattviol *Platanthera bifolia* ssp. *bifolia*, skognattviol *Platanthera bifolia* ssp. *latiflora*, brudsporre *Gymnadenia conopsea* och Jungfru Marie nycklar *Dactyloriza maculata*.

Som övriga mera ovanliga kärlväxter vid Kalkudden kan nämnas blodnäva *Geranium sanguineum*. Malmgren uppger blodnävan som ”tämmligen sällsynt”, från Norra Kalkudden rapporterar han ett fynd från 1850-talet! I Artportalen finns endast ett fåtal fynd från Nora resp. Lindesbergs kommun rapporterade. Stormåra *Galium album* anses vara vanlig i hela Sverige, men endast ett

fåtal förekomster har rapporterats från Nora resp. Lindesbergs kommun. Den vackra tätörten *Pinguicula vulgaris* är en av våra köttätande växter. Den förekommer ganska riklig i Nora kommun, i Lindesberg kommun tycks den vara mera ovanlig. Här på Kalkudden växte den ganska långt ute i en spricka på stenhällarna intill sjökanten.

Brudsporre Gymnadenia conopsea, Kalkudden 2016-07-16.

Noterade kärlväxter vid Kalkudden i Fåsjön 2016-07-05.

Svenskt artnamn	Ost-koordinat	Nord-koordinat	Svenskt artnamn	Ost-koordinat	Nord-koordinat
Akleja	1455053	6606392	Liten blåklocka	1455098	6606346
Alsikeklöver	1455108	6606357	Nysört	1455189	6606252
Baldersbrå	1455189	6606252	Olvon	1455047	6606455
Berberis	1455064	6606615	Ormbär	1455075	6606543
Bergslok	1455131	6606326	Pors	1455036	6606417
Blodnäva	1455045	6606409	Prästkrage	1455131	6606326
Blåsippa	1455055	6606478	Rödklint	1455060	6606367
Blåsstarr	1454968	6606697	Skogsfibbla	1455131	6606326
Bockrot	1455131	6606326	Skogsklocka	1455131	6606326
Borstistel	1455055	6606378	Skogskovall	1455131	6606326
Brakved	1455055	6606378	Skogsnattviol	1455071	6606598
Brudsporre	1455071	6606369	Skogssallat	1455055	6606478
Daggkäpa	1455060	6606367	Skogstry	1455045	6606409
Darrgräs	1455071	6606369	Slätterfibbla	1454968	6606697
Ekbräken	1455058	6606644	Smörboll	1455064	6606495
En	1455098	6606346	Stinknäva	1454968	6606697
Flädervänderot	1454968	6606697	Stor blåklocka	1455131	6606326
Frossört	1455036	6606417	Stormåra	1455036	6606436
Gul fetknopp	1454968	6606697	Sumpmåra	1454968	6606697
Gullviva	1455055	6606478	Svalting	1454968	6606697
Gulvial	1455189	6606252	Svinrot	1455064	6606495
Gåsört	1454968	6606697	Sötvedel	1455070	6606522
Gökärt	1455071	6606598	Tvåblad	1455071	6606369
Hampdån	1455189	6606252	Tätört	1455037	6606412
Harmynta	1455036	6606436	Vasstarr	1454968	6606697
J. M. nycklar	1463244	6610047	Videört	1454968	6606697
Jungfrulin	1455131	6606326	Vildlin	1455037	6606412
Kabbлека	1454968	6606697	Vindaggkäpa	1454968	6606697
Kanelros	1455064	6606495	Vitmåra	1455131	6606326
Kattfot	1455060	6606367	Vitpyrola	1455010	6606666
Knagglestarr	1455071	6606369	Ångshaverrot	1455189	6606252
Kräcklöver	1454968	6606697	Ångsklocka	1455163	6606303
Kräkvicker	1455064	6606495	Ångsnattviol	1455089	6606373
Kärnsilja	1454968	6606697	Ångsruta	1454968	6606697
Liljekonvalj	1455131	6606326			

Blodnäva Geranium sanguineum, Kalkudden 2016-07-05.

Skogsklocka *Campanula cervicaria* är en av de största klockorna. Den anses vara ovanlig men ganska många rapporter finns från Nora-Lindesberg kommun i Artportalen. Enligt Lindström 2007 minskar förekomsten av skogsklocka i Örebro län. Den växte i strandskogen ovanför branten.

Svampar vid Kalkudden

Svampåret 2015 och speciellt 2016 var väldigt dåliga och vi hittade inte speciellt många arter. Asptickan var speciellt vanlig på asparna i den norra delen av Kalkudden. Nedan visas en bild av en aspticka som växte nära stranden där en bäver hade börjat gnaga av stammen. Ovanliga arter som vi hittade var t.ex. gråstrumpig kamskivling *Amanita submembranacea*, praktvaxskivling *Hygocybe splendidissima*, kryddtofskivling *Pholiota squarrosoides* och rotngelskivling *Xerula radicata*.

Vi hittade också det ovanliga sotägget *Reticularia lycoperdon*, en vit slemsvamp som liknar en bulle och växer på ved. Puckelkremla *Russula caerulea* som är en ovanlig kremla och motaggsvamp *Sarcodon squamosus* som båda växer i äldre tallskogar.

Exkursioner av Berit Ragné och Lars Asklund (cit av Berit Ragné)

”Några botaniska fynd på samma område, vill jag dela med mig av. Jag tog fram mina egna anteckningar från 1974, som jag gjorde av eget intresse. Fann då att området hade en rik- och intressant flora. En spännande

Skogsklocka *Campanula cervicaria*.

Foto: Camilla Pettersson.

biotop med kalkbrott och klippor. En gammal uppgift säger att det funnits guckusko i närheten av Kalkugnen som vi nyligen besökte, men vi har inte återfunnit den p.g.a. igenväxning. Stranden består av kalkuddar liknande dem i Björskogsån.

1980 var Lars Asklund där tillsammans med mig i området och då hittade vi tagel- och slidstarr samt småfingerört och blåhallon. På klipporna växte den lilla fina murrutan. Nyligen träffade jag Lars och berättade att jag tagit fram listan från 1974 och att vi var

Sotägg *Reticularia lycoperdon*.

Kryddtofskivling *Pholiota squarrosoides*.

Noterade svampar vid Kalkudden i Fåsjön.

Vetenskapligt artnamn	Svenskt artnamn	Ost-koord	Nord-koordinat	Datum	Anmärkning
<i>Amanita excelsa</i>	gråfötad flugsvamp	1455015	6606666	2016-07-05	
<i>Amanita submembranacea</i>	gråstrumpig kamskivling	1454997	6606750	2015-10-11	
<i>Amanita vaginata</i>	grå kamskivling	1455058	6606383	2015-10-11	
<i>Amanita vaginata</i>	grå kamskivling	1455069	6606684	2015-10-11	
<i>Boletus edulis</i>	stensopp	1455092	6606360	2015-10-11	
<i>Clitocybe ditopa</i>	mjölrattatskivling	1455055	6606380	2015-10-11	
<i>Collybia tuberosa</i>	spetsknölig nagelskivling	1454981	6606743	2015-10-11	på svamp
<i>Cortinarius alboviolaaceus</i>	blekviolett spindelskivling	1454992	6606752	2015-10-11	
<i>Cortinarius anomalus</i>	björkspindelskivling	1455095	6606351	2015-10-11	
<i>Cortinarius obtusus</i>	jodoform spindelskivling	1454994	6606888	2015-10-11	
<i>Cortinarius spilomeus</i>	rödflockig spindelskivling	1455091	6606361	2015-10-11	
<i>Cortinarius stillatitus</i>	honungsspindelskivling	1454998	6606675	2015-10-11	
<i>Cortinarius trivialis</i>	trappspindelskivling	1455095	6606381	2015-10-11	
<i>Entoloma chalybaeum</i>	blånopping	1455059	6606596	2015-10-11	
<i>Fammulina velutipes</i>	vinterskivling	1455073	6606518	2015-10-11	
<i>Hebeloma crustuliniforme</i>	tårfränkskivling	1454981	6606743	2015-10-11	
<i>Hebeloma sinapizans</i>	senapsfränkskivling	1455047	6606439	2015-10-11	
<i>Hygrocybe coccinea</i>	blodvaxskivling	1455066	6606607	2015-10-11	
<i>Hygrocybe conica</i>	toppvaxskivling	1454975	6606747	2015-10-11	
<i>Hygrocybe conica</i>	toppvaxskivling	1454988	6606802	2015-10-11	
<i>Hygrocybe miniata</i>	mönjevaxskivling	1454987	6606787	2015-10-11	
<i>Hygrocybe pratensis</i>	ängsvaxsskivling	1455073	6606548	2015-10-11	
<i>Hygrocybe splendidissima</i>	praktvaxskivling	1455091	6606361	2015-10-11	
<i>Hygrophorus agathosmus</i>	välldoftande vaxskivling	1454987	6606862	2015-10-11	
<i>Hygrophorus virgineus</i>	vit vaxskivling	1455073	6606518	2015-10-11	
<i>Hymenoscyphus calycylus</i>	kvistskål	1454980	6606689	2015-10-11	på ved
<i>Inocybe obsoleta</i>	blek topptråds-skivling	1454989	6606780	2015-10-11	
<i>Inonotus radiatus</i>	alticka	1454992	6606752	2015-10-11	
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka	1455043	6606645	2016-07-05	på asp
<i>Lactarius deliciosus</i>	tallblodrisk	1454991	6606756	2015-10-11	
<i>Lactarius mitissimus</i>	brandrisk	1455022	6606819	2015-10-11	
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelrisk	1455064	6606595	2015-10-11	
<i>Lactarius vellerus</i>	luden vitrisk	1454988	6606802	2015-10-11	
<i>Lepiota cristata</i>	syrlig fjällskivling	1454981	6606743	2015-10-11	
<i>Lyophyllum rancidum</i>	mjölråskivling	1454991	6606756	2015-10-11	
<i>Naucoria escaroides</i>	mörk skråling	1454992	6606752	2015-10-11	
<i>Oligoporus caesius</i>	blåticka	1455003	6606733	2015-10-11	på ved
<i>Oligoporus stipticus</i>	bitterticka	1455059	6606407	2015-10-11	
<i>Phellinus tremulae</i>	aspticka	1455090	6606375	2015-10-11	
<i>Pholiota squarroides</i>	kryddtofsskivling	1455037	6606846	2015-10-11	NT
<i>Pleurotus dryinus</i>	ringmussling	1455007	6606661	2015-10-11	på asp
<i>Pleurotus pulmonarius</i>	blek ostronmussling	1455095	6606351	2015-10-11	
<i>Reticularia lycoperdoides</i>	sotägg	1454991	6606756	2015-10-11	
<i>Russula atrorubens</i>	svartröd kremla	1454996	6606680	2015-10-11	var. <i>knauthii</i>
<i>Russula caerulea</i>	puckelkremla	1455069	6606508	2015-10-11	
<i>Russula olivascens</i>	grön gul äggkremla	1454987	6606862	2015-10-11	
<i>Russula sardonia</i>	tårkremla	1455095	6606351	2015-10-11	
<i>Sarcodon squamosus</i>	motaggs-vamp	1454991	6606756	2015-10-11	
<i>Stropharia aeruginosa</i>	ärggrön krag-skivling	1455073	6606518	2015-10-11	
<i>Suillus luteus</i>	smörsopp	1455055	6606380	2015-10-11	
<i>Tricholoma album</i>	rättikmusserson	1455095	6606351	2015-10-11	
<i>Tricholoma fulvum</i>	fläckmusserson	1455091	6606361	2015-10-11	
<i>Tricholoma imbricatum</i>	fjällmusserson	1455047	6606439	2015-10-11	
<i>Tricholoma terreum</i>	jordmusserson	1455059	6606407	2015-10-11	
<i>Tricholoma pessundatum</i>	droppmusserson	1455059	6606407	2015-10-11	
<i>Tricholoma portentosum</i>	streckmusserson	1454989	6606866	2015-10-11	
<i>Xerula radicata</i>	rotnagelskivling	1454984	6606716	2015-10-11	

Praktvaxskivling *Hygrocybe splendidissima*.

där 1980 tillsammans med några andra inventerare. Lars bekräftade detta besök och han kom ihåg den gemensamma utflykten dit tillsammans med några intresserade från

Asp vid stranden med bävergnag.

Motaggsvamp *Sarcodon squamosus*.

Nora under 70- och en tid in på 80-talet då vi besökte alla tänkbara vinklar och vrår. Vi gjorde många intressanta fynd i kommunen under alla dessa år. Kalk- och Talludden är en underbar plats vid Fåsjöns strand.”

Några intressanta fynd som Berit gjorde under 1974: brudsporre, nattviol, vippärt, ögonpyrola, grönpyrola, sötvedel, krissla, kattfot, skogsklocka, blodnäva, vildlin, gullpudra, strandranunkel och notblomster.

Intresserade personer kan ta kontakt med Berit så att markägaren informeras i förväg. Obs: parkeringsmöjligheter är begränsade!

Referenser

- Lindström, Å. 2007. Floraövervakning i Örebro län. *T-Veronika* 12(1): 8.
- Malmgren, U. 1982. *Västmanlands Flora*. Lund & Stockholm.
- Ragné, B. 1974-1980. *Intressanta växtfynd på Kalkudden*, handskrivna anteckningar i pärm.
- Sundberg, A. m.fl. 2005. *Industriella Mineral och Bergarter i norra delen av Örebro län*. Sveriges geologiska undersökning, uppdragsrapport, ID nr. BRAP 200501.

Några skyddsvärda kärlväxter och svampar i Torphyttan, Lindesberg

Text och bild: Claes U. Eliasson.

Nattjärnsområdet

I skogen som tillhör Torphyttan by har jag sedan 1988 årligen studerat asknätfjäril och väddnätfjäril. Dessa har numera fått en särskild plats inom naturvården genom att de är upptagna i EU:s habitatdirektiv. I Nattjärnsområdet finns nu tre ytor med Skogsstyrelsens naturvårdsavtal för att bevara dessa arters livsmiljöer. Trots att jag varit välbekant med flertalet av traktens kärlväxter har jag inte påträffat något riktigt ovanligt efter att jag 1988 fann en ensam liten planta av kambräken *Blechnum spicant* i en vägskärning upp mot norra delen av Vargkloberget. Denna blev dock inte långlivad och torkade bort ungefär samtidigt som den mer kända lilla plantan av kambräken vid Lillsjöbäcken under de torra somrarna 1994-1996. Därför var det mycket överraskande för mig att 2012 upptäcka ett bestånd av den sällsynta ryl *Chimaphila umbellata* i ett område jag passerat vid väldigt många tillfällen.

Ryl i ett bestånd med 60-talet blomstänglar 3 augusti 2012. Det är första återfyndet i Lindesbergs kommun på många år och möjligen det enda kvarvarande.

Från cykeln spanade jag 2 augusti efter kantareller som funnits talrikt i vägkanten under några tidigare år då jag plötsligt får se några oväntade små blommor och stiger av cykeln. Rylen stod i full blom med 60-talet blomstjälkar. Beståndet var i en stabiliserad vägskärning överväxt av husmossa där vägmaterialet i huvudsak bestod av morän från samma område. Någon gång under senare delen av 1990-talet påfördes dock denna lilla skogsbilväg söder om Nattjärn grövre makadam från någon okänd bergtäkt.

Sivert Juneholm och jag sökte senare igenom den angränsande skogen efter ytterligare bestånd men utan resultat. Tyvärr befinner sig detta bestånd av ryl i vägkanten av en ohörsam markägares väg och blev illa skadat vid dikesrensning och skrapning av vägskärningen hösten 2014. En stubbe i vägslänten fick dock maskinens skopa att hoppa över en del av beståndet och Sivert och jag gjorde våren 2015 vårt bästa för att rädda resterna av beståndet från uttorkning genom att ösa tillbaka sand över frilagda rötter samt täckte hela ytan runt rylen med mossa. Ett litet bestånd finns därför kvar och detta blommade med ett fåtal blommor 2015-2016.

Att arten är starkt minskande i Sverige framgår av förändringen i klassificeringen i rödlistorna åren: 1995 (NT), 2000 (VU), 2010 och 2015 (EN). Enligt Art-databankens artfaktablad har fröna svårt att gro och gynnsamma ytor för lagom ljus och markkontakt uppstår därför oftare intill störda kanter vid stigar, rotvältor och som i detta fall en vägslänt. Då vi sökte genom den angränsande skogen hittade vi ett intressant impediment med långsamt tillväxta aspar som visat sig hysa flera rödlistade insektsarter. Här påträffades 2016 även en låga av tall med citronticka *Antrodia xantha* som är värdart för den rödlistade lilla skalbaggen skrovlig flatbagge *Calitys scabra*. Denna art är i länet i övrigt nästan bara påträffad i ett fåtal naturreservat.

En två meter lång fruktkropp av den resupinata citrontickan på en liggande tallstam med den rödlistade skalbaggen skrovlig flatbagge 28 juli 2016.

Dalhagens kontinuitetsbarrskog

I västra utkanten av Torphyttans by i Lindesberg ligger Dalhagen. Där finns en ganska stor areal med s.k. kontinuitetsskog som aldrig har varit kalavverkad. Granarna där vittnar om att de har ursprungliga skandinaviska gener med sina mer sluttande grenverk. Detta växtsätt ger en avsevärt öppnare och ljusare skog än då granarna består av planterade spärrgreniga träd med

en sydligare härstamning. Knärot *Goodyera repens* är en av de idag starkt minskande växtarterna som trivs på flera platser i denna skog. Ett begränsat uttag genom plockhuggning har visserligen skett genom åren och död ved finns endast i begränsad omfattning. Trots detta har skogen visat sig ovanligt rik på rödlistade svampar och arter utvalda som signalarter för värdefullare skogsmark.

Skogen tillhör fastigheterna Torphyttan 3:5 och 5:39. Den artrikaste delen befinner sig på berggrund av grönsten i ett stråk från öster och norr avsmalnande mot söder som omfattar den allra östligaste delen av skogs-

Brödtaggsvamp påträffades så vitt känt för första gången i Lindesbergs kommun 20–25 augusti 2014 på två separata ytor på två angränsande skogsfastigheter. Som ung har svampen ljusa taggar. Den 9 september var taggarna bruna.

Rödlistade arter funna i Torphyttan, Lindesberg.

ryl	<i>Chimaphila umbellata</i>	(EN)	starkt hotad
knärot	<i>Goodyera repens</i>	(NT)	nära hotad
brödtaggsvamp	<i>Sarcodon versipellis</i>	(VU)	sårbar
gul taggsvamp	<i>Hydnellum geogenium</i>	(NT)	nära hotad
orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	(NT)	nära hotad
svartvit taggsvamp	<i>Phellodon connatus</i>	(NT)	nära hotad
svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	(NT)	nära hotad
skrovlig flatbagge	<i>Calitys scabra</i>	(NT)	nära hotad

fastigheterna, helt nära de två gårdarna. Skogsbete bedrevs på fastigheten 3:5 fram till 1960-talet och hägnet omfattade då en sträcka av ca 10 km enligt ägarinnan Margareta Eriksson som är barnfödd på gården. Den andra gården står öde och dess skog har lämnats helt orörd, åtminstone de senaste 30 åren. Under 2014, som var ett fantastiskt bra svampår för trakten, utforskade jag och Sivert Juneholm artrikedomen i denna skog.

Brödtaggsvamp *Sarcodon versipellis* är en sällsynt svamp med sin huvudsakliga utbredning i ett band tvärs över Mellansverige. I Dalhagen påträffade vi två respektive tre fruktkroppar på två ytor med ca 40 m inbördes avstånd och på vardera av fastigheterna. Möjligen utgjorde dessa två separata mycel. Fruktkropparna stod dock på båda platserna några meter isär. På den ena lokalen separerade av en äldre körväg som inte brukats på drygt tio år. Tyvärr kalavverkades det

begränsade området med tre fruktkroppar våren 2016. I gengäld påträffade jag 2016 en ny yta med ett trettiotal fruktkroppar inom ett ca 20 m² stort område på den andra fastigheten strax öster om den tidigare funna förekomstytan. Denna förekomst befann sig i ett ganska tätvuxet bestånd av mindre grannar ovanpå mark med en delvis underjordisk avrinning från ett större kärr i väster.

Flera arter av korktaggsvampar var talrika i skogen 2014. Svamparna i denna grupp är säregna, en aning hårda och kompakta. Många arter är också rödlistade. De två släktena *Hydnellum* och *Phellodon* särskiljes lätt på att köttet hos det senare släktet är helt svart, medan det första släktet har en köttfärg varierande från brunt, flammigt ljus orange eller helt orange. En enda av arterna har gult kött och det är gul taggsvamp *Hydnellum geogenium*. Denna påträffades enbart på två närbelägna ytor och möjligen

Kantmusseron är en mindre vanlig svamp som av Skogsstyrelsen räknas som en bra signalart för värdefullare skogsområden.

Sotriska är också en art som av Skogsstyrelsen räknas som en bra signalart för värdefullare skogsområden.

tillhörde de samma mycel. Fruktkroppar påträffades åter på den ena av ytorna 2016, men inte 2015. Orange taggsvamp *Hydnellum aurantiacum* påträffades på minst tre olika ytor i skogen och dessa utgjorde nog olika mycel då de var separerade av 100-talet meter. De påträffades alla i den del av skogen som befinner sig nära, eller ovanpå berggrunden av grönsten. Påfallande många befann sig i själva skärningen till väg, hjulspår eller en sedan gammalt upptrampad stig.

Svartvit taggsvamp *Phellodon connatus* har en smal och kal fot till skillnad mot svart taggsvamp *Phellodon niger* vars fot har inväxt förnamaterial. Båda svamparna noterades mer sparsamt men den senare arten var något talrikare. Det var svårare att avgöra om dessa två arter gynnades av grönsten i berggrunden såsom de tidigare beskrivna. De två arterna kunde också påträffas på den gamla körvägen och på stigar och då inte i skärningarna som orange taggsvamp utan i mitten av den tilltrampade ytan som saknade mossa.

De tre korktaggsvamparterna dropptaggsvamp *Hydnellum ferrugineum*, skarp dropptaggsvamp *H. peckii* och zontaggsvamp *H. concrescens* påträffades över en större areal än de rödlistade taggsvamparna och var sannolikt enbart gynnade av skogens långa kontinuitet och i mindre grad av berggrund och rörligt markvatten. De var dock inte påtagligt vanligare än t.ex. orange och svart taggsvamp. Dessa vanligare arter visade sig nästan inte alls 2015–2016. Andra intressanta svampar i skogen 2014 var t.ex. kantmusseron *Tricholoma arvernense* och sotriskta *Lactarius lignyotus*. De fanns i

Orange taggsvamp (t.v) påträffades 2014 på tre separata ytor i Dalhagen. Svartvit taggsvamp (t.h) har en ovanligt smal fot utan invävda förnarester.

Gul taggsvamp påträffades 20 augusti 2014 på två närläggna ytor och den längsta sammanhängande gruppen fruktkroppar var ca 2 m. De unga, skarpt gula fruktkropparna visade sig först 9 september en aning vid sidan av den större gruppen.

den del av granskogen som var mer tydligt påverkad av grönsten och omgavs av bl.a. blåsippra och harsyra.

Ett postumt tack till Lars-Thure Nordin som tittat på svampbilderna och godkänt artbestämningarna. Tyvärr lämnade han alltför tidigt jordelivet i juli 2016.

Apelrost *Gymnosporangium tremelloides*, sällsynt eller inte?

Text och bild: Bo Hägerås.

Några av oss har väl under maj månad stött på enbuskar som pryttas av orangea ansamlingar av något som liknar fingersvamp? De sitter i dallrande kluster i tydliga zoner runt grenar och stam och brukar dyka upp efter ett par dagars regn i mitten av maj månad för att sedan snabbt torka in och försvinna.

Om man följer dem från år till år ser man att de återkommer på samma partier på enen och att grenen där är tydligt förtjockad och har en något förändrad yta.

Vi upptäckte svampen för ett antal år sedan och trodde då knappt våra ögon. En fingersvamp uppe i en buske! Det tog ett bra tag att komma på vad det rörde sig om nämligen en rostsvamp. Det kan vara *Gymnosporangium clavariiforme*, hagtornsrost eller *Gymnosporangium cornutum* (*juniperinum*), rönnens hornrost. Båda arterna ger dessa egenartade bildningar på en, men värdväxlar under året med olika lövträd. De är svåra eller omöjliga att skilja åt där de växer.

Jag har nu lärt mig att svampen bildar olika typer av sporer i de olika växtstadierna, i ena fallet på en och hagtorn, i det andra en och rönn. På enen bildas alltså dessa stora gelésvampbildningar av båda och på den andra

Rönnens gelérost i full blom.

värden först små orange- till rödfärgade fläckar på bladens ovansida för att så småningom ge utväxt av grå- eller vitaktiga små horn på undersidan, därav namnet hornrost. På lövträdet är svampen ettårig medan alltså angreppet på enen kan pågå i många år och så småningom leda till dess död. Svampen tycks vara mycket vanlig men säkert ofta oupptäckt eftersom den är ”i blom” endast någon enstaka dag. På rönn och hagtorn är de däremot lätta att hitta på eftersommaren.

Det är med blandade känslor vi väntar på gelérosten under vårarna; å ena sidan är den ju så spektakulär, men å andra sidan skadar den enarna i vår kära enebacke. I våras bestämde jag mig för att ta några bilder på gelérosten och när jag då granskade enesnåren hittade jag något som såg ut som små lösgjorda fragment av svampen, uppspetsade på enstaka enbarr. Jag tog ett par bilder och lät mig nöja. Det hade regnat i ett par dagar och var fortfarande lite ruggigt väder. Väl hemma igen slog vädret om till strålände sol och efter en stund gick jag ut för att ta bättre bilder, men de små svamparna var borta. De hade torkat in helt på bara någon timme.

Det var svårt att släppa tanken på de små orangea svamparna så efter någon tid skickade jag bilderna till ett Facebook-forum med svampinriktning och fick ganska omgående svar. Svaret kom från Patrick Björck, kunig och aktiv mykolog i gruppen ”Svampklapp”. Hans besked var att jag hade hittat *Gymnosporangium tremelloides*, apelrost, värdväxlande mellan en och äpple. Jag rapporterade fyndet med bilder till Artportalen och såg då att detta var landets andra fynd! Den tidigare rapporten var från Uddevallatrakten. Inte utan att jag först sträckte lite på

Apelrost som växer på enstaka barr.

Jämför med enbäret! Apelrosten är liten till växten.

mig. Lite eftertanke gav dock det hela mer rimliga proportioner. Rostsvampar är en artgrupp som lätt undgår uppmärksamhet och att hitta just denna kräver både stor tur och

kunskap. Den är bara synlig några timmar under en viss gynnsam dag under den mest hektiska vårperioden. Så jag får bara tacka den försyn som lät mig hitta den.

Naturen och framtiden

Text: Lars Löfgren. Bild: Arne Holmer.

”De genomgripande förändringarna av landskapet började med skiftena för 200 år sedan, fortsatte med utdikningarna under 1800-talet och har t.v. avslutats med jordbruksproduktionens koncentration till en åkerareal om ca 3 miljoner hektar jämfört med de mångdubbel större arealer, som med mera extensiva metoder togs i anspråk tidigare. Frågan är om inte just det sista stadiet, igenväxningen av de gamla ängs- och hagmarkerna, har varit den största förändringen i landskapet som inträffat sedan slutet på den postglaciala värmetiden. Min förmodan är i varje fall att framtidens kvartärgeologer kommer att se en viktig vegetationshistorisk gräns kring mitten av 1900-talet” (Nils Malmer 1979).

När jag far fram mellan Närkes samhällen står ljuden från brusande industrier och gnisslet vid järnvägsstationer i skarp kontrast till den anmärkningsvärda tystnaden över åker- och beteslandskapet. Man jämför gångna tiders omfattande arbetsinsats i kulturlandskapet med dagens tysta Hjälmarsslätt, där ofta varken människor eller boskap längre ingår som en huvudingrediens i landskapsbilden.

Det är svårt för nutidsmänniskan att förstå vilka faktorer som styrde äldre tids markanvändning. Vårt samband med det gamla odlingslandskapet har försumrats eller dolts i vetenskapsmännens specialarbeten. För att känna det gamla odlingslandskapet måste kunskaperna inom skilda områden sammanställas och utvärderas i ett sammanhang: arkeologi, växtekologi, ortnamnsforskning, bebyggelsehistoria o.s.v. Den härav spunna väven kommer att kunna berätta varför ången var en livsnödvändighet innan vi ut-

plånade den för ett sekel sedan, och varför skogen och åkern under vår egen tid hotar vår flora och fauna.

Man känner inte igen sig i äldre topografiska beskrivningar där anblicken var ett hårt utnyttjat men på sitt sätt vackert och mångsidigt rikt landskap. Idag står vi i eftertänksamma funderingar över ett modernt jord- och skogsbruk, en enförmig, rationell produkt vari ingen romantisk människa kan finna glädje, där den floristiska utarmningen av flerhundraåriga kulturminnen är påtaglig. Nya värden i florans kommer till, men blir kulturminnen först om hundra år eller mer.

”I framtiden kan vi räkna med, att kulturlandskapet kommer att bestå av urbana zoner, produktionszoner av typen industriåker och skog samt zoner av ödemarkskaraktär. I denna uppräknings saknar vi mjuka övergångszoner, som kan tjäna som vistelseområden för människan. Sådana äger vi trots allt idag, och de är en produkt av traditionellt jordbruk. De utgör ett slags startkapital, som emellertid endast kan förvaltas genom traditionella brukningsmetoder, vilka inte bör sammanblandas med modernt rationellt drivet jordbruk” (Ulf Sporrang 1970).

Naturvårdande kor i beteshage 2010.

Nutiden har inte behov av folk utan anspråk på ekonomisk utveckling och materiell ”rikedom”. Nästan utdöd tycks känslan av vördnad inför den gången tids händelser och anspråk vara. Kunskapen hos människor som levde

Gullviveåkern vid Tarstaborg - nu granåker.

under armare förhållanden ges inte längre något värde. Därför har man heller inte kunnat förutse farorna med modern odlings-teknik för skog och jord. Kunskapen om naturens odelbarhet har övergått i okunnighet om förhållandet mellan människan och markens organismer. En trygg förvissning om meningsfulla mål i tillvaron har avlösts av en svärförklarad rastlöshet sedan det dagliga arbetet med kreatur och skördar har övergått i frihet från ansvar för naturens grundläggande värden.

Besittningstagandet av mark för ängs- och hagbruk danade Närke under mer än ett årtusende. Efter 1700-och 1800-talens jordbruksreformer, genom bl.a. vallodling och konstgödsel, blev landskapet inte sig likt. Gång på gång upplevde vi rester av ängs- och hagkultur som överlämnad åt sig själv överflödade några decennier i en intalande vildvuxen vegetation som snart rationaliseras bort med plog och schaktblad eller planteringsspets. Det stadiga fotfästet i en historisk landskapsbild har nu mestadels försvunnit. Det blir allt svårare att spåra Gammalnärke i dagens vegetation.

Åkrar, ängar och hagar togs upp och lades igen, myrar uppodlades och övergavs, bebyggelsen vandrade ut över omgivningen och utarmningen fortsätter. Bilden av ens hemtrakt blir allt mer enförmig. Där 1600-och 1700-talets ekonomiska kartor visar en omväxlande, småskalig bondekultur visar dagens en enförmig och trivialiserad markanvändning. Den utvecklingen har fortsatt

Rapsfält - monokultur.

ända in i vår tid. Det gamla svenska beteslandskapet, levande ännu på 1940–1950-talet, har nu sin rikaste förekomst i Åsa Nissefilmer.

Förr var brukarens ekologiska grundsyn en självklar förutsättning för att skogen och jorden skulle ge tillbaka av tillfört arbete. Idag måste det ekologiska begreppet stadfästas av regering och riksdag. Samtidigt som grödorna utsätts för undersökning och förädling in i generna genomförs ett omfattande arbete för att de ursprungligare generna skall bevaras i genbanker. Och mängder av andra insatser görs för att om möjligt bevara ännu inte uttalade framtida behov av bl.a. livs- och läkemedel.

Medan odlaren strävar efter att uppnå den rationella odlingen utarmas kulturlandskapet på växtvärldens toner. Vilka rikedomar kan upplevas sedan uranjaktens markomvandling medfört att blåsippbacken och hasseldungen försvunnit? Medan andra intressen upptar våra sinnen mattas växtvärldens nyanser. Den till synes triviala vardagsnaturen kan förstås av den moderna människan delvis endast genom djupare kunskap. Här har dagens botanister ett brett arbetsfält. När fältinventeringarna övergår i planering och praktiskt skyddsarbete måste marknadsföringen bli en naturlig del av verksamheten. Glädjande är därvidlag bl.a. länsstyrelsens omfattande information om alla reservat och skyddade växter och djur på sin hemsida – en guldgruva för den naturintresserade! Men när den ut?

Validering av kärlväxtfynd i Artportalen på gång

Text: Nationella valideringsgruppen för kärlväxter.

Artportalen (www.artportalen.se) är en plats där alla som vill kan rapportera fynd av djur, svampar och växter i Sverige. Många har Artportalen som inspirationskälla för privata exkursioner och dessutom utnyttjas den i stor omfattning i myndigheternas naturvårdsarbete. Det är därför viktigt att informationen i Artportalen är korrekt.

Alla rapportörer gör säkert sitt bästa men ibland blir det ändå fel. Då är det viktigt att det finns mekanismer i Artportalen för att upptäcka och rätta misstagen. Genom den nytilkomna Provinskatalogen för kärlväxter markeras nya fynd för en provins; dessa måste kollas särskilt noga. Dessutom har det nyligen skapats en organisation och plan för granskning av uppgifterna i Artportalen. Den kontroll av uppgifterna i Artportalen som nu påbörjats kallas validering, och den kommer att täcka alla grupper av organismer.

Hur går valideringen till?

Metod. När man validerar en fynduppgift granskar man all information den innehåller. I praktiken ligger dock huvudvikten vid att rätt växt anges. I andra hand kontrollerar man om den geografiska positionen är rimlig och tillräckligt noggrann. I tredje hand granskar man om övriga uppgifter i rapporten är rimliga. Valideringen av flora- väkteruppgifter har delvis annat fokus: här läggs stor vikt vid exakthet i lägesangivelser och mängduppgifter.

Om allt är i sin ordning får uppgiften status Godkänd. Om något inte är OK skriver valideraren ett meddelande till rapportören med Artportalens inbyggda meddelandesystem. Om tvekan kvarstår kommer man överens om en handlingsplan, till exempel att belägg ska insamlas, eller att fyndet ska markeras som osäkert. Går artbestämningen inte att lösa får uppgiften bedömningen Ej möjlig att validera eller Underkänd. I det senare fallet kommer uppgiften inte längre att synas i Artportalen. Dialogen kring fynden är en mycket viktig del av valideringsarbetet.

Validerare. Valideringen kommer i första hand att ske regionalt – i provinser eller

län. Kritiska grupper, exempelvis maskrosor *Taraxacum*, hökfibblor *Hieracium* och björnbär *Rubus* sektion *Rubus*, kommer att valideras på nationell nivå av experter. Regionala validerare utses i samråd mellan de regionala föreningarna och den nyligen bildade Nationella valideringsgruppen för kärlväxter och får sin behörighet av ArtDatabanken. De regionala validerarna bör ha god kunskap om områdets flora och natur. Förhoppningen är att det ska gå att finna minst 3–4 validerare per region inklusive floraväktaransvariga.

Att tänka på – i fält och vid datorn

När du rapporterar en ovanlig eller svårbestämd art underlättas valideringen om du tänker på följande:

Dokumentera. Ta foton som du lägger upp på Artportalen.

Koordinater. Ge så noggranna koordinater som möjligt. En noggrannhet på 5–10 m är önskvärd för arter som ska valideras men 25 m är OK. Undvik noggrannhet över 100 m.

Lokalnamn. Ange helst avstånd och riktning till någon fast punkt i landskapet till exempel en by, kyrka, sjö eller liknande.

Biotop. Skriv alltid något om växtens biotop.

Vild eller odlad? Som vilda räknas från början odlade arter som spritt sig utanför tomtmark eller som står kvar mycket länge utan vård. Annars markerar du i rutan ”Ospontan”.

Var bestämningen rätt? Är du osäker är det bättre att kryssa i rutan ”Osäker artbestämning”.

Underarter och varieteter. Ange det bara när

du har granskat karaktärerna och förvissat dig om att det var just den angivna – rapportera annars växten på artnivå.

Samla belägg av växter eller inte?

Du bör ta belägg om:

- det är en okänd eller svårbestämd växt, på en ny lokal, vars bestämningskaraktärer är okända eller svårfångade på foto.

- det är ett förstafynd i en region.

Ta inte belägg (utan nöj dig med foton) om:

- det finns misstanke om att det är en fridlyst växt, se www.naturvardsverket.se/Var-natur/Djur-och-vaxter/Fridlysta-arter/

- det är en rödlistad växt, se www.artdatabanken.se/media/2226/rodlistan_2015.pdf

- det är en liten förekomst som riskerar att försvagas av insamlingen. Ta max 10% av skotten.

- växten redan är känd från lokalen.

För tips om hur belägg bör tas, se <http://www.biomus.lu.se/pressa-vaxter>

Nationella valideringsgruppen för kärlväxter: Ulla-Britt Andersson, Mora Aronsson, Margareta Edqvist, Per Flodin, Thomas Karlsson, Bengt Stridh, Sebastian Sundberg.

Minnesbilden – Karl Gustaf Nilsson och klotgräset

Text och bild: Lars Löfgren.

*Bladsjön i Lerbäck 1989. KG visar ett ymnigt bestånd av klotgräs *Pilulifera globulifera* under östra kraftledningen. Ett brottstycke ur Närkes botaniska historia.*

Rapport från ÖLBS årsmöte den 26 februari

Text och bild: Arne Holmer och Bo Hägerås.

Även i år samlades Botaniska Sällskapet till årsmöte i Föreningarnas hus på Slottsgatan i Örebro. Här är en liten rapport, berättad till bilder.

18 personer deltog i årsmötet. Förutom de sedvanliga punkterna, diskuterades bl.a. arvode och ersättningar till ledamöter. Gunilla ordnade med lotteri på tavlor med foton på växter ur herbariets samlingar. Efter årsmötet serverades fika och sedan bilder från fjällen i Härjedalen.

Traditionsenligt i ÖLBS ledde Leif Sandgren förhandlingarna - ingen anledning att ändra på ett vinnande koncept. Vid hans sida är Daniel beredd att skriva dagens protokoll.

Här sitter Berit Ragne till höger. Hon kommer strax finna sig vald till hedersmedlem och ta emot ett vackert diplom med illustration av Björn Nordzell.

Berit utnämndes till hedersmedlem i Botaniska sällskapet. Här får hon blommor och diplom av ordföranden Daniel Gustafson. Berit har bakom sig flera decennier av flitigt deltagande i föreningens aktiviteter. Hon berättade om sin glädje när hon en gång fördes in i sällskapet av Ingvar Andersson (vår förste ordförande) och all den glädje hon under åren haft av sitt medlemskap.

Bladgåtefacit

Text och bild: Björn Nordzell.

Rätta svar på förra numrets bladgator är:

1. Björkpyrola 2. Såriläka 3. Blåeld

Svårigheten när det gäller att sätta ihop gåtor är att hitta rätt balans mellan lätt och svårt. Ett sätt är då att välja en gåta som är ganska lätt, en som kan vara ganska svår och en tredje någonstans mitt emellan. I denna tävling fick björkpyrolan stå för den lätta, såriläkan för den ganska svåra och blåelden någonstans mittemellan.

Någon stor korg med insända svar att dra det rätta svaret ur har det inte heller blivit denna gång. Våra läsare är alltför försiktiga för att riskera skammen att komma med felaktiga svar. Tre svar har dock inkommit till redaktionen, insända av respektive Claes Eliasson, Bengt Strid och Elisabet Kocken.

Både Claes och Bengt har lämnat rätt svar på alla tre frågorna. Elisabet hade gjort det lite svårt för sig och satsat på sandvita i stället för blåeld. Bladrosetter till olika tvååriga växter kan onekligen vara ganska svåra att skilja emellan. (Bilderna var tagen på bangården där gulresedan växte.)

Enligt redaktionens beslut får de två deltagarna med tre rätta insända svar dela på guldmedaljen och kommer att som pris få sig tillsända några blomsterkort.

Program 2017

Håll utkik efter mer information och kompletteringar i kommande nummer av T-Veronikan och på föreningens hemsida www.olbs.se.

Inomhusmöten

23 mars Upptaktsmöte för floraväckeriet 2017. Kl. 18, Länshuset, Stortorget 22 Örebro. Länsstyrelsen bjuder på fika. Kontakt Henrik Josefsson, tfn. 010-224 86 32.

Exkursioner

23 april Vårtecken i naturreservatet Stockebäcksäng. Samling på parkeringen vid Stockebäcksäng kl. 10.00. Kontakt Bo Hägerås, tfn. 070-650 97 74.

18 juni De Vilda Blommornas Dag arrangeras. Program i kommande nummer.

25 juni Floraväckeri - inventering av slåttergubbe och slåtterfibbla i Hallsberg och Askersund. Samling vid Scandic Västhaga kl. 9.00. Kontakt Owe Nilsson, tfn. 0586-72 84 78.

7-9 juli Se nedan för mer information.

12 juli Tistelsnyltrot i Östernärke. Samling vid Scandic Västhaga kl. 16.30. Kontakt Arne Holmer, tfn. 0582-407 58.

20 augusti Återbesök i Bölets ängar. Samling vid Scandic Västhaga kl. 9.00. Kontakt Daniel Gustafson, tfn. 073-714 16 06.

9 september Svampexkursion med Herbert Kaufmann. Samling vid Svampen kl. 9.00, Nora torg kl. 9.45. Kontakt Herbert Kaufmann, tfn. 019-24 61 94.

Herbariegruppen

Herbariegruppen kommer under våren att träffas för arbetsmöten den 22/3, 5/4 och 19/4. Alltid kl. 15-20 och alltid på en onsdag i f.d. logementet Narva. Ansvarig Margareta Hedman, tfn. 070-290 71 73.

Botanikläger 2017 - Nora och Lindesberg

Fredagen den 7 till söndagen den 9 juli

För tredje året i rad åker vi med ÖLBS på botanikläger. Häng gärna med om du vill lära dig mer om växter tillsammans med andra intresserade!

Vi kommer tillsammans att utforska olika miljöer i Nora och Lindesbergs kommun. Såväl nybörjare som mer vana botaniker är välkomna.

Du kan vara med alla dagar, två eller en.

Är du intresserad av att delta?

Hör av dig till Michael Andersson (primus@telia.com, 019-33 59 54) eller Daniel Gustafson (daniel.gustafson@telia.com, 073-714 16 06) för mer detaljer.

Kostnadsfritt deltagande för medlemmar, inklusive frukost och lunch. Kostnad icke-medlemmar 150 kr. Sista dag för anmälan 5 juni. Begränsat antal platser.

Välkommen!

Örebro Läns Botaniska Sällskap

ÖLBS ändamål är att utgöra ett forum för utbyte av erfarenheter och kunskaper inom botanikens olika grenar, att utforska floran inom länet och att verka för skydd av växtlokaler och växtsamhällen. ÖLBS är anslutet till Svenska Botaniska Föreningen.

Styrelse

Ordförande

Daniel Gustafson Östra Vintergatan 48
703 43 Örebro, tfn 073-714 16 06
daniel.gustafson@telia.com

Vice ordförande

Bo Hägerås Himmer 330
715 95 Kilsmo, tfn 070-650 97 74
hageras@gmail.com

Sekreterare

Gunilla Dahlén Holländaregatan 22
702 86 Örebro, tfn 0703-25 36 22
dahlen.gunilla@gmail.com

Kassör

Owe Nilsson Utterbäcksvägen 10,
691 52 Karlskoga, tfn 0586-72 84 78
owe.kga@telia.com

Ledamöter

Margareta Hedman E Rosenbergs v 25
702 85 Örebro, tfn 070-290 71 73
margaretahedman@yahoo.se

Berit Ragné Odengatan 2
713 32 Nora, tfn 0587-109 11
berit.ragne@telia.com

David Tverling Karl XI:s väg 9,
695 32 Laxå, tfn 070-578 41 20
davidtverling@hotmail.com

Suppleanter

Ingevi Fall Tempelkärrsvägen 25
702 30 Örebro, tfn 019-24 04 82
tfn 070-319 59 75, ingefall@telia.com

Organisationsnummer

875001-7298

Adress

Korrespondens ställs till ordföranden.

Medlemsavgift 2017

Ordinarie medlem 150 kr.
Famijemedlem 75 kr (ej *Veronikan*).
Avgift inbetalas till
Plusgiro **64 26 24-1**.

Glöm ej att ange namn när ni betalar medlemsavgiften. Vi är också tack-samma om ni meddelar oss era adress-ändringar och e-postadress.

Veronikan

Årgång 22 nr 1/2017

Ordföranden har ordet

Daniel Gustafson..... 3

Kärlväxter och svampar vid Kalkudden i Fåsjön

Herbert Kaufmann..... 4

Några skyddsvärda kärlväxter och svampar i Torphyttan, Lindesberg

Claes U. Eliasson..... 10

Apelrost *Gymnosporangium tremelloides*, sällsynt eller inte?

Bo Hägerås..... 14

Naturen och framtiden

Lars Löfgren..... 16

Validering av kärlväxtfynd i Artportalen på gång

Nationella valideringsgruppen för kärlväxter..... 18

Minnesbilden - KG Nilsson och klotgräset

Lars Löfgren..... 19

Rapport från ÖLBS årsmöte den 26 februari

Arne Holmer..... 20

Facit till bladgator

Björn Nordzell..... 21

Program 2017..... 22

